

Metsästys

Metsästys on ollut tärkeä lisäravinnon hankkimiskeino saaristossa, ja metsästystä onkin harjoitettu etupäässä lihan takia. Vesilintujen pyynti oli hylkeenpyynnin jälkeen merkittävä keino saada tuoretta lihaa saaristolaiskodin pöytään. Keväisin jahdattiin vesilintukoiraista; naaraat munivat munia ja huolehtivat siitä, että kanta pysyi vahvana. Myös lokkien munia kerättiin.

METSÄSTYKSESSÄ KÄYTETTY HOUKUTUSTEERI.
KUVA: HANS HÄSTBACKA

Alkeellisin metsästysmuoto on ns. passiivinen metsästys, jossa eläimiä houkutteellaan loukkuihin, kuoppiin tai ansalankoihin. Erilaiset loukkuansat, jotka painollaan tappavat tai vangitsevat riistaeläimen, ovat erittäin vanhoja pyyntivälineitä, ja niitä on alun perin käytetty lukuisien eläinlajien metsästyksessä. Erik Klingius kuvailee Maalahdesta kertovassa tekstissään vuodelta 1767, miten talonpojat pyydystivät metsoja, teeriä, pyitä ja riekkoja ansoilla.

Ansalangoilla pyydystettiin sekä suuria että pieniä eläimiä. Erämiehet tekivät metsiin ansapolkuja, joilla saattoi olla satoja lankoja. Ansalangat tehtiin alkuaan hevosenjouhista, myöhemmin mes-sinkilangasta, ja niihin hierottiin hajusteeksi havuja ja männyn pihkaa. Jänis-

ansa viritettiin puutarhaan ja lintuansa metsän tiheikköön.

Erikokoisia rautoja on käytetty karhujen, susien, ilvesten, näätien, oravien, jänisten, saukkojen ja hylkeiden metsästykseseen. Raudat oli käsiteltävä niin, etteivät ne haisseet metallilta ja säilyttäneet riistaeläimiä pois, joten ne poltettiin ja niiden pintaan hierottiin havuja ja pihkaa.

Aktiivista metsästystä harjoitettiin keihäillä, nuijilla ja jousipyssyillä, joista myöhemmin kehitettiin jalkajousi. Kaikki edellä mainitut pyyntitavat menettivät kuitenkin merkityksensä, kun käyttöön otettiin tuliaseet ja luodit, ja haulikot yleistyivät kaikenlaisessa metsästyksessä. 1900-luvulla linnunmetsästyksellä oli suuri merkitys. Saarilta löytyy metsästyssuojia, joiden takana metsäs-

täjät makasivat vahdissa. Vesilintuja houkuteltiin ampumaetäisyydelle veteen lasketuilla täytetyillä linnuilla. Metsälintuja pyydettiin käyttämällä houkutuslintuja, jotka sijoitettiin puuhun tai pitkiin tankoihin koivujen latvoihin.

Kevätalvella ja keväällä metsästettiin lintujen soidinalueilla. Tuolloin ammuttiin kuitenkin vain koiraslintuja. Jäniksiä ammuttiin aina tilaisuuden tullen – koko päiväksi ei jänisjahtiin metsälle lähdetty. Ajokoirien käyttö metsästyksessä ei ollut kovin yleistä – niitä käytti pääasiassa porvarisluokka.

Turkiseläinten metsästys

Turkin vuoksi metsästettiin oravia, ketuja, piisameita, kärppiä ja saukkoja. Joinakin aikoina turkiseläinten metsästys oli jopa kannattavaa. Oravannahat olivat aikoinaan Suomessa haluttuja. Ketunnahoilla saattoi toisinaan tehdä kunnan tilin: 1920-luvulla hyvästä ketunnahasta sai hinnan, joka vastasi lypsylehmän arvoa.

Kärppiä metsästettiin heti tappavilla ansoilla talvella, kun turkki oli valkoinen. Pyyntipaikkoja olivat pellot, ojat, ladot ja riihet. Pohjanmaan vaakunassa on kuusi talvipukuista kärppää sinisellä pohjalla, mikä kertoo kyseisen riistaeläimen arvosta.

Piisamista tuli vuoden 1919 istutusten jälkeen tärkeä turkiseläin. Sitä metsästettiin keväisin turkin vuoksi astinraudoilla ja merroilla.

Saukko oli hankalampi saaliseläin, koska se liikkuu sekä maalla että vedessä ja voi kulkea pitkiä matkoja jään alla, rantavedessä ja jään ja veden välissä rantoja pitkin. Saukon turkki oli erittäin arvokas.

